

Kort verslag bezoek AWACS basis Geilenkirchen

15 november 2022

Aanleiding

Tijdens vergaderingen van de Commissie AWACS Limburg (CAL) zijn er regelmatig vragen over verschillende onderwerpen met betrekking tot de AWACS activiteiten en bevoegdheden. Op 15 november 2022 was een overleg¹ dat voor de provincie als doel had informatie in te winnen en te bundelen over welke bevoegde autoriteiten betrokken zijn bij de besluitvorming over de toekomst van de vliegbasis Geilenkirchen. Tevens is kort gesproken over plannen van de Gemeente Brunssum voor windenergie.

Eigendomssituatie basis

Doordat de basis op Duits grondgebied ligt, en defensie een taak is van algemeen belang, is de basis eigendom van de federale staat Duitsland en valt deze onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Financiën (vergl. Rijksvastgoedbedrijf). Het bevel over de basis, en het eigendom van de gebouwen op de basis, is overgedragen aan de NAVO. In het geval de NAVO ooit zou vertrekken, dan komt de zeggenschap over het terrein terug bij Duitsland.

Huidig gebruik van de basis

Duitsland heeft, voor zover bekend, geen (geluid)normen, contouren of andere restricties opgelegd aan de NAVO operatie. Wel vindt informeel en laagfrequent overleg over geluidhinder plaats in de zgn. Lärmschutzkommission tussen de vliegbasiscommandant en de burgemeesters van de omliggende Duitse gemeenten.

Vanuit de Nederlandse regering is eerder verzocht het aantal vliegbewegingen boven Nederland terug te brengen. De NAVO heeft dit in 2009 toegezegd tot een aantal van 2.996 per jaar, dat in 2014 verder beperkt tot 2.600. In de afgelopen tien jaar lag het werkelijke totaal aantal vliegbewegingen (van AWACS plus het overige vliegverkeer) steeds rond de 2000. Daarbij heeft de NAVO nadrukkelijk het belang geduid van het bosonderhoud. Zie de kamerbrief 61 daterend van 17 december 2014.

Toekomstig gebruik van de basis

Volgens planning zal de huidige AWACS-vloot dienstdoen tot 2035. De Staatssecretaris van Defensie heeft inmiddels internationaal bericht gegeven dat langer doorgaan geen optie is voor Nederland.

De NAVO bereidt nu de opvolging voor met het zgn. Alliance Future Surveillance and Control (AFSC) programma. Hoe in de toekomst de surveillance taak wordt vormgegeven ligt nog niet vast. Er zijn grofweg drie mogelijkheden:

1. Bemande luchtvaartuigen
2. Onbemande luchtvaartuigen
3. Een aaneenkoppeling van verschillende systemen op de grond, op het water, in de lucht en in de ruimte.

Mede door de huidige geo-politieke situatie wordt nu gekeken om de opvolging te versnellen middels mogelijkheid 1. Bemande vliegtuigen. Aan een pakket van eisen wordt al gewerkt en NAVO besluitvorming in deze wordt in Februari 2023 verwacht. Het Ministerie van Defensie draagt zorg dat de eisen die zullen worden gesteld ook de huidige (geluids-)eisen voor civiele luchtvaartuigen bevatten. In welke vorm de toekomstige surveillance-taak ook zal worden uitgevoerd, ook als dit door middel van een vliegtuig is, dan zal dit minder overlast gaan geven dan de huidige situatie.

---

¹ Met de plaatsvervangend Commandant, de Commandant van de ondersteunende eenheid en de Juridisch Adviseur.

Nadat het eisenpakket bekend is gemaakt hebben de NAVO-lidstaten de mogelijkheid, in samenwerking met andere lidstaten, een voorstel in te dienen voor de uitvoering van de taken. De NAVO neemt daarna de beslissing welk systeem zij kiezen. Om als Nederland invloed te hebben op het aanbestedingsproces is het belangrijk om al aan het begin van het proces mee te praten. Deze internationale gesprekken vinden plaats op rijksniveau (Staatssecretaris van Defensie).

Gemaakte afspraken

- De basis is bereid met de Gemeente Brunssum om tafel te gaan om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor windenergie;
- De provincie krijgt de contactgegevens van de leden van de informele Lärmschutzkommission²;
- De leden van de vergadering van de Lärmschutzkommission zal worden voorgelegd om vertegenwoordigers van de Nederlandse gemeenten (en provincie) uit te nodigen;
- Afspraken over bosonderhoud gaan geheel via het Ministerie van Defensie. De basis beperkt zich tot advies over en een standpunt m.b.t. bosonderhoud in relatie tot de luchtvaartveiligheid.

---

² Deze commissie is itt de CAL een informeel en laag frequent overleg met de burgemeesters van de omliggende Duitse gemeenten op initiatief van de basiscommandant